

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Maastricht
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

BINNENGEKOMEN
TEAM DOCUMENTSERVICES
D.D. 26-06-2023
No. 2023-02989 (RAAD)
No. 2023-02988 (CONCERNZAKEN)

Datum
23 juni 2023

Behandeld door
[REDACTED]

Ons kenmerk
2306C9DC2C/3V

Onderwerp
Controleverklaring jaarrekening 2022

Geachte dames, heren,

Hierbij ontvangt u onze controleverklaring d.d. 23 juni 2023 bij de jaarrekening 2022 van uw gemeente.

Wij hebben 1 exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is bestemd voor uw eigen archief. Het overige exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u bij openbaarmaking van de controleverklaring gebruik te maken van het exemplaar van de controleverklaring dat niet is voorzien van een persoonlijke handtekening. Dit conform het advies van de beroepsorganisatie NBA ter vermindering van fraude met handtekeningen van accountants.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat de bijgevoegde controleverklaring zonder persoonlijke handtekening wordt opgenomen in de jaarstukken. Deze jaarstukken dienen te worden uitgebracht overeenkomstig het aan ons voorgelegde definitieve concept (c.q. de laatste drukproef, rekening houdend met de aangegeven wijzigingen), waarvan een gewaarmerkt exemplaar is bijgevoegd. Overigens wijzen wij u erop dat onze hiervoor genoemde toestemming vervalt in de situatie dat de jaarrekening niet ongewijzigd wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

Indien u deze jaarstukken inclusief controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken inclusief controleverklaring goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

2

23 juni 2023

2306C9DC2C/JV

Overigens wijzen wij erop dat, indien tot het moment van de vergadering van de gemeenteraad omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog vóór deze vergadering moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze hiervoor genoemde toestemming.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Bijlagen:

- Een exemplaar van de getekende controleverklaring
- Een exemplaar van de was getekende controleverklaring
- Een exemplaar van de gewaarmerkte jaarstukken 2022

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de gemeenteraad van de gemeente Maastricht

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente Maastricht te Maastricht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de gemeente Maastricht op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 20 december 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

- Het overzicht van baten en lasten over 2022.
- De balans per 31 december 2022.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
- De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.
- De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door de gemeenteraad op 20 december 2022 en het Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Maastricht zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 6.068.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en het controleprotocol vastgesteld met het besluit d.d. 20 december 2022. Op basis van paragraaf 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 275.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne-beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne-beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij constateren dat het college van burgemeester en wethouders een actuele frauderisicoanalyse heeft opgesteld in 2023 welke is vastgesteld door het college op 11 april 2023. Deze wordt ook periodiek besproken in de Commissie Begroting & Verantwoording.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne-beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode ambtenaren, het integriteitsbeleid, de regeling melden vermoeden van een misstand, de regeling melden vermoeden van een integriteitsschending of onregelmatigheid en de klachtenregeling ongewenst gedrag. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne-beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie in nauwe samenwerking met onze forensische specialisten. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

- Het toetsen of specifieke journaalboekingen en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de financiële overzichten zijn aangebracht aanvaardbaar zijn.
- Het toetsen of specifieke (op basis van fraudekarakteristieken) journaalboekingen en andere aanpassingen die gedurende het boekjaar en tijdens het opstellen van de financiële overzichten zijn aangebracht aanvaardbaar zijn.
- Het evalueren van de oordeelsvormingen en veronderstellingen van het management bij het maken van de in de financiële overzichten opgenomen schattingen, zoals de waardering van de gevormde voorzieningen.
- Het beoordelen van eventuele significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van de gemeente.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het college van burgemeester en wethouders, financieel management en de gemeenteraad.

Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controleaanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de gemeente door inlichtingen in te winnen bij het management en het lezen van notulen.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met het feit dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, de wet- en regelgeving overwogen die is opgenomen in het controleprotocol als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is de gemeente onderworpen aan overige wet- en regelgeving waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken.

Gezien de aard van de activiteiten van de gemeente en de complexiteit van het BBV bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van de wet- en regelgeving die geen direct effect heeft op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van de gemeente dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot het management en het college van burgemeester en wethouders, en, in voorkomend geval, de gemeenteraad vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Onze verantwoordelijkheden inzake het beoordelen van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen inzake haar financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn beschreven in het hoofdstuk "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening". Bij het invullen van onze verantwoordelijkheden hebben wij – rekening houdend met de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole van € 6.068.000 – een aantal werkzaamheden uitgevoerd, waaronder:

- Het kennis nemen van de in de begroting 2023 opgenomen paragraaf "Weerstandvermogen en risicobeheersing" waaruit geen aanvullende risico's blijken ten opzichte van de jaarrekening.
- Het inwinnen van inlichtingen bij de gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders en het management over hun kennis van eventuele significante risico's die zijn ontstaan na de periode van de door de gemeenteraad en college van burgemeesters en wethouders verrichte werkzaamheden in het kader van het opstellen van de paragraaf "Weerstandvermogen en risicobeheersing".

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen bevindingen met betrekking tot de risico-inschattingen zoals opgenomen in de paragraaf "Weerstandvermogen en risicobeheersing". De aard en diepgang van de risicoparagraaf en risico-inschattingen achten wij vanuit de verslaggevingsvoorschriften BBV passend voor de gemeente Maastricht.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- De inhoudsopgave
- De kerngegevens
- Het voorwoord
- Het financieel beeld
- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV voor het jaarverslag is verelst.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen, en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen, toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door de gemeenteraad op 20 december 2022, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen, en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Maastricht, 23 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend:

Deloitte.

Accountantsverslag 2022

Gemeente Maastricht

23 juni 2023

Aan de leden van de
gemeenteraad van de
gemeente Maastricht
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

Datum
23 juni 2023

Ons kenmerk
2306810E7F/MJ

Behandeld door
drs. [REDACTED]
Audit Director
Tel: [REDACTED]

drs. [REDACTED]
Audit Senior Manager
Tel: [REDACTED]

drs. [REDACTED]
Audit Manager
Tel: [REDACTED]

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2022 van de gemeente Maastricht. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2022 van de gemeente Maastricht.

Bij de jaarrekening 2022 van de gemeente Maastricht hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt

De jaarrekening 2022 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maastricht. Wij hebben bij deze jaarrekening een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld en de rechtmatigheid.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging gedateerd d.d. 22 september 2022 en met ons auditplan gedateerd d.d. 26 september 2022, dat op deze zelfde datum is besproken in de Commissie B&V.

Wij bespreken onze bevindingen met de commissie B&V

Wij bespreken dit verslag op 3 juli 2023 tijdens de bijeenkomst met de Commissie B&V, en zullen dan ook uw vragen beantwoorden. De inhoud van dit accountants-verslag is door ons afgestemd met het bestuur en de ambtelijke organisatie.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. [REDACTED]

Inhoudsopgave

<u>Bestuurlijke samenvatting</u>	4
• <u>Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen</u>	5
<u>Bevindingen jaarrekening</u>	11
• <u>De financiële positie van uw gemeente</u>	12
• <u>De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze controle</u>	18
<u>Interne beheersing</u>	25
• <u>De belangrijkste bevindingen inzake de interne beheersing</u>	26
<u>Overige aangelegenheden</u>	27
• <u>Overige aangelegenheden</u>	28
<u>Bijlagen</u>	29
• <u>Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen</u>	30
• <u>Bijlage A2 – Gecorrigeerde controleverschillen</u>	31
• <u>Bijlage A3 - Onzekerheden in de controle</u>	32
• <u>Bijlage A4 - Tekortkomingen in de toelichtingen</u>	33
• <u>Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2022</u>	34
• <u>Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging</u>	38

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid en rechtmatigheid

- Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt inzake het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid ervan.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 6,1 miljoen, respectievelijk € 18,2 miljoen.

Welke verbeteringen zien wij?

Wij zien dat uw gemeente de volgende verbeteringen heeft gerealiseerd:

- Medio 2022 hebben wij met de ambtelijke organisatie het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2021 geëvalueerd. Gezamenlijk hebben wij de verbeterpunten benoemd en zijn hier concreet acties op uitgezet. Onderdeel van deze verbeterpunten betrof het houden van een aantal inhoudelijke werksessies, waarin wij belangrijke controleonderwerpen met elkaar hebben afgestemd als onderdeel van de voorbereidingen op de jaarrekeningcontrole. Ook hebben wij gezamenlijk een zogenaamd 'Audit Elevation Lab' georganiseerd. Dat is een werksessie waarbij invulling is gegeven aan het verbeteren van de samenwerking, de communicatie en het afstemmen van de onderlinge verwachtingen. Na de zomer evalueren wij het proces over boekjaar 2022, om te bepalen op welke terreinen/aspecten er verdere verbeteringen mogelijk zijn. Hierover hebben wij tijdens de controle reeds afstemming gehad met de ambtelijke organisatie.
- In het proces en in het opstel- en controledossier zijn een aantal belangrijke verbeteringen gerealiseerd, zoals het eerder uitvoeren en afronden van de controle van de grondexploitatie (zie het onderdeel 'Grondexploitatie' hierna) en de kwalitatief betere analyse en onderbouwing van de voorzieningen en vaste activa.
- Het aantal gecorrigeerde controleverschillen is afgenomen ten opzichte van voorgaand jaar. Dit heeft ertoe geleid dat onze aanvullende werkzaamheden minder omvangrijk zijn geworden; een tendens die al tijdens de interim-controle is ingezet.
- Wij zien dat u stappen zet in het meer overzichtelijk laten voteren van de budgetten door de gemeenteraad. Dit wordt gedaan middels het samenvoegen van begrotingswijzigingen en -besluiten.
- De verantwoording over en de interne controle van de SiSa-bijlage zijn sterk verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Ondanks een sterke toename van het aantal regelingen is het controleproces voor wat betreft de SiSa-bijlage soepel verlopen.
- De gemeente Maastricht besteedt op een goede manier aandacht aan de thema's 'fraude' en 'integriteit', en treedt daarover tijdig met ons in contact. Een onderdeel hiervan is de frauderisicoanalyse, die wederom door u is geactualiseerd als onderdeel van de P&C-cyclus.

Belangrijke aandachtspunten

Daarnaast onderkennen wij de volgende belangrijke aandachtspunten:

- Wij hebben geconstateerd dat noodzakelijk is dat de overlopende posten concreet en met brondocumenten worden onderbouwd. Als gevolg daarvan zou het aanleveren van controle-informatie en het onderbouwen van de overlopende posten nog sterk kunnen worden verbeterd. Wij adviseren u dan ook om in de komende periode expliciet aandacht te schenken aan de overlopende posten en de daaraan ten grondslag liggende onderbouwingen.
- De aanbestedingsdossiers zijn in een aantal gevallen nog niet van een dusdanige kwaliteit dat hieruit de rechtmatigheid van de besteding(en) is te herleiden. Dit heeft in 2022 geleid tot onrechtmatige bestedingen van € 2,4 miljoen, met name op het gebied van het aanbesteden van de inhuur van externe medewerkers. Wij vragen hier uw aandacht voor, om deze tendens te doorbreken.

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Financiële positie

- U realiseert over 2022 een positief saldo van € 27,2 miljoen, tegenover een begroot negatief saldo van € 1,2 miljoen.
- Het eigen vermogen ultimo 2022 is toegenomen. Hiermee is ook de financiële positie verbeterd ten opzichte van 2021. De kengetallen die het BBV hanteert, zijnde de solvabiliteit en de nettoschuldquote, zijn hiermee ook positiever dan in 2021.
- De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt eind 2022 € 118,2 miljoen. De weerstandscapaciteit is hoger dan de door de gemeente Maastricht benoemde risico's van € 62,7 miljoen. De weerstandsratio 2022 bedraagt 1,9. Conform de VNG-normen geeft dit de score 'ruim voldoende'.

Interne beheersing

Op basis van onze interim-controle in het najaar van 2022 hebben wij tekortkomingen geïdentificeerd in de interne-beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. Onze belangrijkste bevindingen zijn met u gedeeld en zijn besproken in de vergadering van de Commissie B&V van 30 januari 2023. Ten tijde van de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat deze bevindingen waar mogelijk zijn opgevolgd en dat dit heeft geleid tot vervolgacties.

Kwaliteit verslaggeving

Tijdens de controle hebben wij het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingsvraagstukken geëvalueerd. Hierbij valt te denken aan het proces om tot schattingen te komen, zoals bij de grondexploitatie en de voorzieningen. Bij dit proces waarvoor wij dat nodig achtten, hebben wij specialisten betrokken. Uit deze controles zijn geen tekortkomingen gebleken.

Grondexploitatie

Voor de grondexploitatie hebben wij het proces, de dossiervorming en de onderbouwingen beoordeeld waarop het management de geactualiseerde schattingen heeft gebaseerd. Wij hebben onder andere de realisatie en de geactualiseerde schattingen ultimo 2022 versus de schattingen in de jaarrekening over 2021 geanalyseerd ('backtesting'). Ook zijn door ons, in samenwerking met collega's van Deloitte Real Estate, in het voorjaar van 2023 werkzaamheden met betrekking tot de waardering van de grondexploitaties ultimo 2022 uitgevoerd. Deloitte Real Estate heeft de grondexploitaties Bedrijvenpark Maastricht Zuid, Randwyck-Ontsluiting, Geusselt-Bijzondere Doeleinden en Essentterrein in deze onderzoekswerkzaamheden betrokken.

Naleving van de Europese aanbestedingsregels

Wij stellen vast dat de geconstateerde fout in de Europese aanbestedingen in aantallen zijn afgenomen ten opzichte van vorig jaar. Echter, gezien het aantal en de omvang van de onrechtmatigheden is dit een blijvend aandachtspunt voor uw interne beheersing. Uit de controle 2022 is een rechtmatigheidsfout gebleken van in totaal € 2,4 miljoen (2021: € 2,4 miljoen). Hierbij gaat het voor € 1,2 miljoen om fouten die doorwerken vanuit voorgaande jaren.

In 2021 en 2022 zijn er diverse verbeteracties ingezet, gericht op het naleven van de Europese aanbestedingsrichtlijnen. Ook zijn er controle-werkzaamheden uitgevoerd op de vanuit het boekjaar 2021 doorwerkende onrechtmatigheden. Verder zijn er een spendanalyse en detailcontroles verricht. Op basis van deze combinatie van interne-beheersmaatregelen en controles zien wij een afname van het aantal fouten. Daarnaast zijn er voor boekjaar 2023 acties ondernomen om deze fouten in de toekomst te mitigeren. Wij dringen aan op het doorvoeren van verbeteringen, vanwege de fouten die vele jaren zichtbaar zijn rondom het inhuren van externe medewerkers. Ook adviseren wij u dringend om de huidige niet-rechtmatige contracten nader te analyseren om ervoor zorg te dragen dat de geconstateerde onrechtmatigheden voorkomen kunnen worden.

Voorziening verlofsparen

Met de invoering van de cao gemeenten 2021-2022 kunnen uw medewerkers vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Deze uren verjaren niet. Uw gemeente heeft in 2022 concreet aan de medewerkers gevraagd of zij gebruik willen maken van de mogelijkheid tot verlofsparen. In totaal heeft dit geleid tot het vormen van een voorziening voor spaarverlof van € 902.000. Uit onze controle hierop zijn geen tekortkomingen gebleken.

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Sociaal domein

- De PGB-bestedingen over 2022 bedragen circa € 3,8 miljoen (2021: circa € 4,6 miljoen). U verricht ten aanzien van de PGB's reeds vanaf 2018 aanvullende interne-controlewerkzaamheden, in lijn met de Bado-notitie "PGB-verantwoording/controle door gemeenten" uit 2018, waarbij inzicht wordt verkregen in de rechtmatige besteding van de PGB-lasten en in de kwaliteit van de geleverde zorg. Hierin zijn geen tekortkomingen geconstateerd.
- Als Inkoopteam Sociaal Domein is de gemeente Maastricht verantwoordelijk voor een correcte afrekening van de kosten Jeugdzorg over de jaren 2017 tot en met 2021. In 2022 is het proces zodanig gewijzigd dat zorgaanbieders nu binnen 6 maanden na het einde van de zorgperiode een declaratie moeten indienen bij de gemeente. In de afrekening over de oudere jaren, vanaf 2017, resteert momenteel nog een onzekerheid van € 0,8 miljoen voor de gemeente Maastricht.

Begrotingsrechtmatigheid

Gedurende onze controle hebben wij geen begrotingsoverschrijdingen geconstateerd die meetellen voor ons oordeel. In de jaarstukken, onderdeel 'Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid', legt het college verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2022. De geconstateerde lastenoverschrijdingen die formeel als onrechtmatig zijn aangemerkt, wegen, mede op basis van de analyse van het college, niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel.

Frauderisicoanalyse

Uw gemeente heeft in 2021 voor het eerst een interne frauderisicoanalyse opgesteld. Gedurende 2022 en begin 2023 heeft u deze geactualiseerd en zijn per team de mogelijke frauderisico's uiteengezet. De analyse is besproken en vastgesteld in de directie, en is vervolgens met de Commissie B&V besproken op 24 april 2023. U heeft daarmee opvolging gegeven aan onze adviespunten uit voorgaande jaren. Hieruit blijkt dat er op bestuurlijk niveau aandacht wordt besteed aan het onderwerp 'fraude'. Door deze frauderisicoanalyse eveneens door het college te laten vaststellen, laat u zien dat u hier ook bestuurlijk aandacht aan besteedt.

Overlopende posten

Tijdens de controle van de overlopende activa en passiva hebben wij geconstateerd dat de dossiervorming en de onderbouwing, in de vorm van brondocumenten, tijdsintensief zijn voor de gemeente Maastricht. Dit heeft dan ook gezorgd voor een intensief controleproces rondom deze jaarrekeningposten. Wij hebben gedurende de controle onze bevindingen met u besproken. De ambtelijke organisatie onderkent op basis hiervan dat de onderbouwingen ten behoeve van het accountantscontroledossier moeten worden verbeterd. Wij vragen de aandacht van de ambtelijke organisatie voor het in 2023, vóór het opmaken van de jaarstukken, analyseren van de overlopende posten, waarbij deze aan een nadere controle worden onderworpen. Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole over boekjaar 2023 zien wij mogelijkheden tot verbetering wat betreft het uitvoeren van een kwaliteitstoets op de aangeleverde onderbouwingen. Op die manier kan de controle op dit onderdeel efficiënter verlopen.

Bestuurlijke samenvatting

Onze belangrijkste conclusies als basis voor de controleverklaring

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- Het controleprotocol 2022, dat op 20 december 2022 is vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Maastricht.

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2022 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Toelichting uitgebreide controleverklaring

De controleverklaring bij de jaarrekening vervult een belangrijke maatschappelijke functie. Hierin geeft de accountant namelijk weer of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de resultaten en de financiële positie, en of de baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De gebruikers van jaarrekeningen hebben aangegeven behoefte te hebben aan meer inzicht in de door de accountant ter zake uitgevoerde werkzaamheden. Dit heeft, in combinatie met een wijziging in de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (de voorschriften voor het uitvoeren van een accountantscontrole), geresulteerd in een uitgebreidere tekst van de controleverklaring bij uw jaarrekening 2022. In het hoofdstuk 'Informatie ter ondersteuning van ons oordeel' doen wij aanvullend verslag van onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's, het naleven van de wet- en regelgeving, en de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Bij de jaarrekening 2022 van de gemeente Maastricht hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2022 van de gemeente Maastricht uitgevoerd en hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.

Wij hebben geen niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot het vermogen en het resultaat

Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd, groter dan onze rapporteringstolerantie, die van invloed zijn op het vermogen en/of het resultaat van de gemeente. Wel is er sprake van een onzekerheid aangaande het Sociaal Domein ten bedrage van € 851.000. Verderop worden dit toegelicht.

Wij hebben controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de rechtmatigheid

Ten aanzien van de rechtmatigheid van de programmabegroting hebben wij geen overschrijdingen geconstateerd. Tijdens de controles op de Europese aanbestedingen zijn er wel diverse onrechtmatigheden geconstateerd, leidend tot een onrechtmatigheid van in totaal € 2,4 miljoen. Hiervan betreft een bedrag van € 1,2 miljoen fouten die doorwerken vanuit voorgaande jaren. De nieuwe rechtmatigheidsfouten betreffen de dossiers Koen B.V., Tempo-Team Uitzendbureau, en Haute Equipe Partners in Public.

De in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2022, zijn in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader 2022.

Geen feitelijke, niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de SiSa-bijlage

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) geconstateerd in de in de SiSa-bijlage 2022 verantwoorde informatie.

Geen feitelijke, niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd, groter dan onze rapporteringstolerantie, die van invloed zijn op de WNT. Voor de controle van de WNT hebben wij onze interne specialisten ingezet.

Er is geen sprake van belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van uw gemeente. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting op de jaarrekening 2022, bij het onderdeel "Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling", en zijn niet in belangrijke mate gewijzigd.

Wij hebben het door het college van burgemeester en wethouders en het ambtelijk management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Bestuurlijke samenvatting

Onze belangrijkste conclusies als basis voor de controleverklaring

Wij zijn van mening dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen goed onderbouwd en redelijk zijn, en dat deze consistent zijn gebruikt.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Maastricht

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/ of dochter-ondernemingen of de member firms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectievelijke zuster- en/ of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in [Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging](#).

De grondslagen van de jaarrekening voldoen aan de daaraan te stellen eisen

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting op de jaarrekening 2022, bij het onderdeel "Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling". De grondslagen zijn toegepast met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording. De grondslagen voldoen aan de daaraan te stellen eisen.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.

De jaarstukken 2022 van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag 2022 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2022 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten, met toelichting en SiSa-bijlage).

De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over onder andere weerstandsvermogen en risicobeheersing, bedrijfsvoering en verbonden partijen) het jaarverslag.

Op basis van de Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en tot de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de verklaringen van het college van burgemeester en wethouders in het jaarverslag, en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken, verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Bevindingen jaarrekening

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting van ontwikkelingen in het vermogen en het resultaat van uw gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is toegenomen

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2022 bedraagt € 18,2 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 8,9 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2022 € 27,2 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2022 circa 28,2% van het balanstotaal (ultimo 2021: 26,3% van het balanstotaal), en is toegenomen met circa € 18,2 miljoen ten opzichte van 2021.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten, plus of min de mutaties in de reserves (tussentijdse resultaatbestemming). Deze mutaties in de reserves bestaan uit de onttrekkingen aan en stortingen in de reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties worden doorgevoerd op basis van de door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeente, hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2022	2021	2020
Eigen vermogen per 1 januari	204	180	179
Tussentijdse resultaatbestemming	-9	1	7
Gerealiseerd resultaat	27	23	8
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	18	24	1
Eigen vermogen per 31 december	222	204	180

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)

Totale baten	571
Totale lasten	-/- 553
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	18
Af: stortingen in reserves	-/- 54
Bij: onttrekkingen aan reserves	63
Saldo mutaties reserves	9
Gerealiseerd resultaat	27

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting van ontwikkelingen in het vermogen en het resultaat van uw gemeente

Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2022 laat een positief gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten van € 18,2 miljoen zien, ten opzichte van een begroot saldo van € 10,5 miljoen negatief.

De jaarrekening 2022 sluit – na het verwerken van de mutaties in de reserves – met een voordelig gerealiseerd resultaat van € 27,2 miljoen.

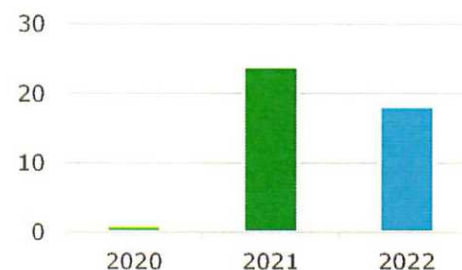
De grootste voordelen ten opzichte van de begroting doen zich voor bij de volgende programma's:

1. Economie (€ 2,8 miljoen).
2. Sociaal domein (€ 11,5 miljoen).
3. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (€ 5,8 miljoen).
4. Algemene dekkingsmiddelen (€ 11,8 miljoen).

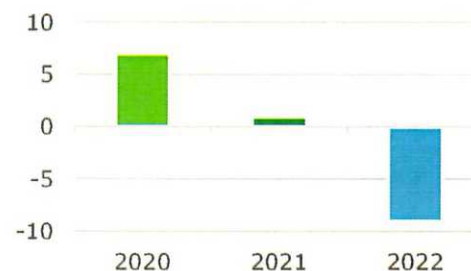
In de programmaverantwoording geeft het college van burgemeester en wethouders per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. De gemeente heeft de belangrijkste verschillen toegelicht en heeft de financiële impact ervan in kaart gebracht.

In de paragraaf [Begrotingsrechtmatigheid](#) van onze rapportage gaan wij nader in op de verschillen tussen de begrote en de werkelijke lasten in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

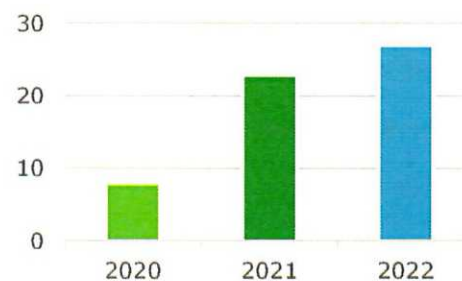
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten
(x € 1 miljoen)

Saldo mutaties in reserves
(x € 1 miljoen)

Gerealiseerd resultaat
(x € 1.000)

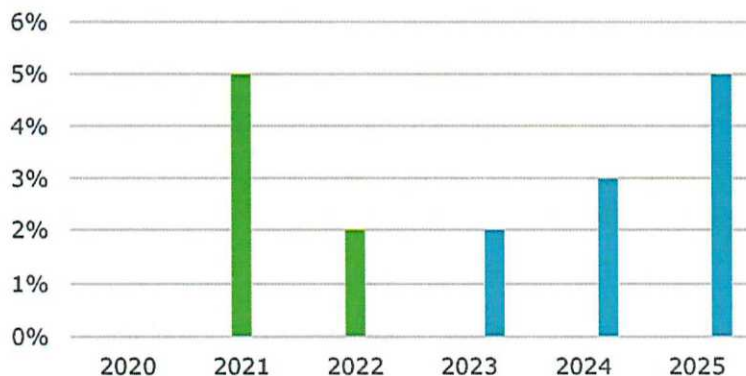

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting van ontwikkelingen in het vermogen en het resultaat van uw gemeente

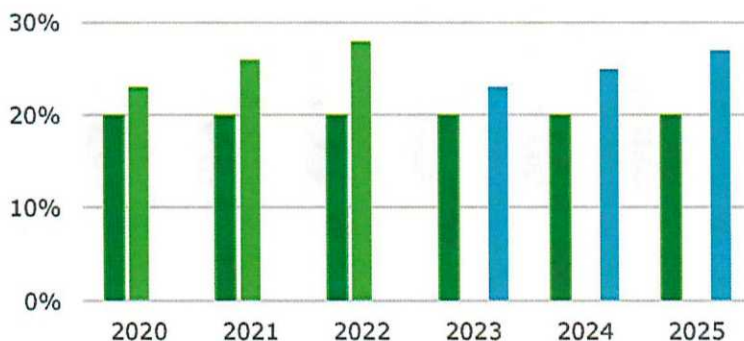
Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte

Voor het beoordelen van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten, en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossingen van leningen) te dekken. De structurele exploitatieruimte is in 2022 positief en bedraagt 2%.

Solvabiliteit

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als er sprake is van een forse schuld en van veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Uit de nevenstaande grafiek blijkt een stijging in de solvabiliteit, die met name wordt veroorzaakt door het forse positieve resultaat over 2022. De solvabiliteit bedraagt ultimo 2022 28% en komt daarmee ruimschoots uit boven de signaalwaarde van 20%.

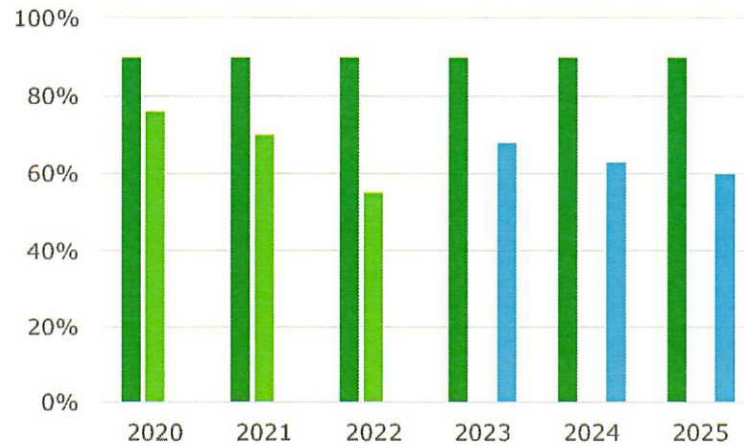
Begroting Norm Realisatie

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting van ontwikkelingen in het vermogen en het resultaat van uw gemeente

Nettoschuldquote

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto-schuldquote. Deze weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen, en geeft een indicatie van de 'druk' van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Uit de bovenstaande grafiek blijkt dat de netto-schuldquote daalt. Dit is mede het gevolg van het forse resultaat over boekjaar 2022. De netto-schuldquote bedraagt ultimo 2022 55% en blijft daarmee ruimschoots onder de signaalwaarde van 90%. Deze is daarmee als 'minst risicovol' te kwalificeren.

■ Begroting   ■ Norm   ■ Realisatie

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting van ontwikkelingen in het vermogen en het resultaat van uw gemeente

Het weerstandsvermogen is toegenomen

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door de gemeente geschatte risico's. Beide zijn gemuteerd in 2022, waarbij de ratio uiteindelijk is uitgekomen op 1,9.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 118,2 miljoen (2021: € 118,3 miljoen), exclusief de resultaatbestemming over boekjaar 2022. De beschikbare weerstandscapaciteit is daarmee nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van voorgaand jaar.

Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van de risico's – die in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college van burgemeester en wethouders een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn vervallen en welke nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is er een inhoudelijke toelichting gegeven op de nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's.

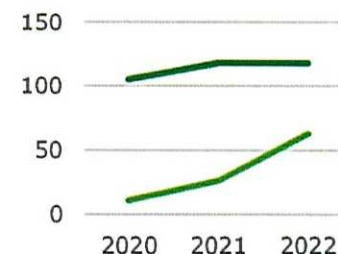
Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 62,7 miljoen (2021: € 26,5 miljoen). Ten opzichte van 2021 is hiermee sprake van een toename van de gekwantificeerde risico's met € 36,2 miljoen. Deze stijging is met name het gevolg van een hogere schatting van de risico's ten aanzien van het sociaal domein en de grondexploitaties. Dit is uitgebreid toegelicht in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in de jaarstukken.

De ratio 'weerstandsvermogen' bedraagt op basis van deze cijfers 1,9. Dit wordt veroorzaakt door een hogere beschikbare weerstandscapaciteit dan de ingeschatte risico's.

Wij constateren dat het uiterst positieve resultaat van 2022 voortkomt uit incidentele baten die zijn ontstaan door de systematiek die het Rijk hanteert voor de algemene dekkingsmiddelen. Conform deze systematiek wordt verwacht dat de gemeente Maastricht in het komende jaar (het zogenoemde 'ravijnjaar') en daarna met een begrotingstekort te maken zal krijgen.

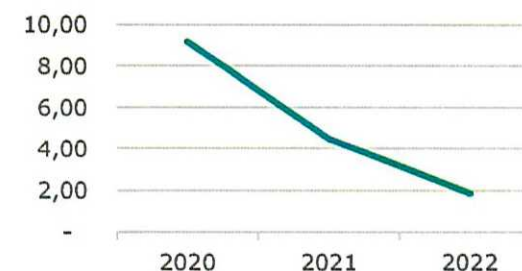
De verbetering van de huidige financiële positieve van de gemeente Maastricht is dus niet per definitie een structurele verbetering. De gemeente dient ook in de komende jaren kritisch te blijven op haar financiële positie.

Weerstandscapaciteit
(x € 1 miljoen)

— Benodigde weerstandscapaciteit
— Beschikbare weerstandscapaciteit

Ratio weerstandsvermogen

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze controle

Begrotingsrechtmatigheid en grondexploitaties

De begrotingsoverschrijdingen zijn adequaat toegelicht in de jaarrekening

Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van de begrotingsrechtmatigheid naar het onderdeel 'Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid' in de jaarrekening. Hiermee legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2022. Op basis van de controle zijn er lastenoverschrijdingen geconstateerd van € 4,4 miljoen op het programma Verkeer en vervoer, € 2,4 miljoen op het programma Economie, € 1 miljoen op het programma Onderwijs, € 1,9 miljoen op het programma Sport, cultuur en recreatie, € 0,9 miljoen op het programma Volksgezondheid en milieu, en € 6,9 miljoen op het programma Bestuur en Ondersteuning.

Het overschrijden van de lasten wordt voor al deze programma's gecompenseerd door direct gerelateerde baten of is reeds eerder aan de gemeenteraad gemeld. De lastenoverschrijdingen zijn hiermee formeel onrechtmatig, maar tellen niet mee voor het oordeel in het kader van de rechtmatigheid. Per saldo zijn er geen overschrijdingen die meetellen voor ons oordeel over de rechtmatigheid.

Bij het beoordelen van de investeringskredieten hebben wij vastgesteld dat er geen overschrijdingen hebben plaatsgevonden. Alle overschrijdingen die hebben plaatsgevonden, zijn tijdig gemeld. Derhalve hebben wij geen onrechtmatigheden geconstateerd wat betreft de investeringskredieten.

De voorraad onderhanden werk

De balanspost waarin de belangrijkste schattingen in de jaarrekening zich voordoen, betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitatie). Deze balanspost is niet alleen vanwege het saldo ultimo 2022 (ad € 9,3 miljoen) relevant voor de accountantscontrole, maar ook vanwege de schattingen die een rol spelen bij het ramen van de in 2023 e.v. nog te realiseren baten ad € 43,8 miljoen en lasten ad € 36,4 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het verwachte resultaat bij het afsluiten van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien het college verwacht dat het project verlieslatend is en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Voor de waardering van de grondexploitaties dient de gemeente per individueel project te bepalen of zij de boekwaarde, plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar beste schatting, kan terugverdienen. Ultimo 2022 gaat het om twaalf individuele projecten.

De gemeente Maastricht schat ultimo 2022 in dat de totale omvang van de niet terug te verdienen kosten op de gehele grondexploitatie circa € 11,7 miljoen bedraagt (2021: € 11,8 miljoen). Hiervoor is een voorziening getroffen. Deze voorziening is voor een bedrag van € 5,8 miljoen in mindering gebracht op de bouwgronden in exploitatie. Het resterende deel van deze verliesvoorziening is aan de passivazijde van de balans gepresenteerd. Dit is in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording.

Het controleproces van het waarderen van de voorraad onderhanden werk

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?
- **Plankosten:** door de toenemende vraag naar woningen, en dus naar bouwcapaciteit, is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?
- **Parameters:** zijn de parameters voor kosten- en opbrengstenstijgingen opportuun, beredeneerd vanuit de huidige situatie en op basis van de best mogelijke inschatting van de toekomstige ontwikkeling van de grondprijzen en de plankosten?

De 5 P's vormen de basis voor het actualiseren van de grondexploitaties, zoals opgenomen in uw paragraaf 'Grondbeleid'.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze controle

Begrotingsrechtmatigheid en grondexploitaties

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor het actualiseren van de grondexploitaties - vooral de uitgangspunten voor planning (fasering), programmering en prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijgingen en de gehanteerde rekenrente (rente-omslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op een passende wijze weerspiegelen, met andere woorden: is er sprake van consistentie met de algemene economische omgeving en met de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

De grondexploitaties zijn door het college voor de jaarrekening 2022 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd), en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening noodzakelijk is.

Tussentijdse winstneming

In juli 2019 heeft de commissie BBV de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat gemeenten bij tussentijdse winstneming de 'Percentage Of Completion-methode' (POC-methode) moeten toepassen. Hierbij geldt dat de gemeenten, indien aan een aantal voorwaarden is voldaan, tussentijds winst moeten nemen.

Voor het toepassen van de POC-methode is het van belang dat uw gemeente het resultaat betrouwbaar kan schatten. Ook moet er sprake zijn van verkochte grond en van gerealiseerde kosten.

Op grond van de POC-methode heeft uw gemeente in het boekjaar 2022 voor € 0,5 miljoen tussentijdse winst genomen op de grondexploitatie (2021: € 1,2 miljoen).

Belangrijkste bevindingen inzake waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hierdoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognosticeerde resultaat, en de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten (liggen hier bijvoorbeeld al contracten of overeenkomsten aan ten grondslag of niet).

Naast de hiervoor genoemde elementen spelen bij de risicoclassificatie van de individuele projecten ook de aard van het project, de programmering en de doorlooptijd een belangrijke rol.

Zo zorgt binnenstedelijke herstructurering normaliter voor een grotere complexiteit, doordat de gemeente de bestaande ruimte herontwikkelt. Dit type projecten is (financieel gezien) gevoeliger voor risico's dan volledig nieuw uit te leggen locaties. Een langere doorlooptijd van de projecten zorgt voor een hoger risicoprofiel, doordat de schatting van de kosten en opbrengsten van de projecten subjectiever is naarmate de doorlooptijd toeneemt.

Op grond van onze risicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat de grondexploitaties Bedrijvenpark Maastricht Zuid, Randwyck-Ontsluiting, Geusselt-Bijzondere Doelinden en Essenterrein de belangrijkste projecten binnen uw gemeente zijn. Deze zijn allemaal op deelcomplexniveau door ons geanalyseerd in het kader van de controle. Waar wij dat noodzakelijk achtten op grond van onze professionele oordeelsvorming, hebben wij deze geselecteerd voor een nadere controle.

Van deze (deel)projecten hebben wij de aannemelijkheid van de nog te realiseren kosten en opbrengsten getoetst en is tevens de getroffen verliesvoorziening of de verantwoorde (tussentijdse) winstneming gecontroleerd. Wij hebben specialisten ingeschakeld bij het beoordelen van het toepassen van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze controle

Grondexploitaties, voorziening verlofsparen en sociaal domein

De uitgangspunten die in de grondexploitaties, en dus in de jaarrekening 2022, zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten.
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de in de grondexploitaties gehanteerde uitgangspunten.
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten, exclusief het huidige programma van de grondexploitatie Essentterrein.

Wat betreft de grondexploitatie Essentterrein bent u momenteel bezig met het opstellen van een nieuwe calculatie, en een daarbij passend nieuw programma. Dit wordt naar verwachting in de tweede helft van 2023 aan de gemeenteraad voorgelegd, waarna het cijfermatig ook in de jaarstukken 2023 wordt doorgerekend. Het huidige programma is daarmee door ons als niet aannemelijk gekwalificeerd. U heeft in een position paper nader onderbouwd dat u geen tot weinig risico's onderkent in de huidige boekwaarde van € 2,3 miljoen op de balans (met een balanswaarde van € 1,5 miljoen). Wij onderschrijven deze conclusie van de gemeente.

De uitgangspunten die in de overige grondexploitaties, en dus in de jaarrekening 2022, zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt.

Verder merken wij volledigheidshalve op dat wij voor de waardering van de grondexploitatie per 31 december 2022 de per die datum vastgestelde projectkaders en genomen besluiten bij de controle hiervan hebben betrokken. Er is daarbij geen rekening gehouden met de effecten van eventuele toekomstige, nog vast te stellen, ambities van uw gemeente.

Voorziening verlofsparen

De gemeente Maastricht heeft voorzieningen gevormd voor mogelijke verliezen, risico's of verplichtingen, ter egalisering van kosten, en voor beklemde middelen van derden. Het saldo van de voorzieningen is mede gebaseerd op schattingen.

Met de invoering van de cao gemeenten 2021-2022 kunnen medewerkers vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Deze uren verjaren niet. Het verlofsparen kan leiden tot verlofstuwmeren, die de medewerkers bijvoorbeeld kunnen inzetten voor een sabbatical of om eerder met pensioen te gaan. Bij het bepalen van de omvang van de voorziening verlofsparen zijn er landelijk diverse uitvoeringsvragen ontstaan. De Commissie BBV heeft daarom eind januari 2023 een nadere toelichting bij de voorziening verlofsparen gepubliceerd. Hieruit blijkt onder andere dat gemeenten voor het spaarverlof, zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, een voorziening moeten vormen, omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft de toevoegingen aan en opnamen van dit spaarverlof.

Uw gemeente heeft in 2022 aan de medewerkers gevraagd of zij gebruik willen maken van de mogelijkheid tot verlofsparen. In totaal heeft dit geleid tot het vormen van een voorziening voor spaarverlof van € 902.000. Deze schatting is gebaseerd op de daadwerkelijke uren spaarverlof én op het werkelijke uurloon per medewerker. Uit onze controle hierop zijn geen tekortkomingen gebleken.

Sociaal domein | Afrekening oude jaren Jeugdzorg

In 2022 is het proces van het afrekenen van de Jeugdzorg inhoudelijk gewijzigd. Zorgaanbieders dienen vanaf 2022 binnen 6 maanden na het einde van de geleverde zorg de declaratie in te dienen bij de gemeente. Eerder was er geen sprake van een concrete termijn van 6 maanden.

Deze wijziging is vanaf 2022 opgenomen in het declaratieprotocol, en heeft ervoor gezorgd dat met name de oude posities zijn afgewikkeld. Dit heeft in boekjaar 2022 geleid tot een afrekening met de deelnemende gemeenten over de oude jaren. In het verleden konden gemeenten namelijk nog jaren na het einde van de geleverde zorg worden geconfronteerd met afrekeningen die betaald moesten worden. Met de wijziging in het declaratieprotocol is het de verwachting dat de afrekeningen over oude jaren aanzienlijk zullen afnemen, zodat de lasten voor de Jeugdzorg in het lopende boekjaar beter zullen zijn in te schatten.

De gemeente Maastricht is als Inkoopteam Sociaal Domein verantwoordelijk voor een correcte afrekening van de kosten van de Jeugdzorg over de jaren 2017 tot en met 2021. In deze afrekening over oude jaren is sprake van een onzekerheid van € 0,8 miljoen voor de gemeente Maastricht en van € 3,4 miljoen voor de regiogemeenten. Voor dit bedrag dient door de gemeente Maastricht te worden onderzocht op welke wijze de resterende oude posities moeten worden afgewikkeld. De onzekerheid heeft, op basis van de huidige inzichten, onder meer betrekking op aan de zorgaanbieders betaalde declaraties waarbij de beschikking is ingetrokken, terwijl de zorgaanbieder de declaratie nog niet heeft gecrediteerd. Per cliënt dient hierbij te worden onderzocht of deze declaraties terecht zijn, en of het intrekken ervan niet alsnog nodig is.

De gemeente Maastricht heeft aangegeven dat er in 2023 een onderzoek zal plaatsvinden naar het afrekenen van de genoemde bedragen over de oude jaren. In dit kader is volgens de gemeente Maastricht de hulp van Business Intelligence (BI)-programmeurs nodig voor het verkrijgen van de voor het onderzoek benodigde informatie. Dit is een omvangrijke exercitie, aangezien per jeugdige/declaratie de feitelijke situatie dient te worden onderzocht.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze controle

Sociaal domein en overlopende posten

Genoemd onderzoek kan wellicht in de toekomst leiden tot een aanvullende teruggaaf aan de deelnemende gemeenten en tot een extra opbrengst voor de gemeente Maastricht. Hierbij is het uitgangspunt dat er prudent wordt gehandeld; de opbrengsten zullen pas worden genomen als hier zekerheid over bestaat. Wat betreft de jaarrekening van de gemeente Maastricht heeft dit impact op de mogelijke opbrengsten (€ 0,8 miljoen) in 2023. Daarnaast noemen wij de reclassificatie van de vordering van de zorgaanbieders (€ 3,4 miljoen) op de deelnemende gemeenten. Deze reclassificatie heeft geen impact op het eventuele resultaat van de gemeente Maastricht. Al met al is het doel van het onderzoek het opmaken van een definitieve afrekening voor de kosten Jeugdzorg, en daarmee het wegnemen van de op dit moment nog aanwezige onzekerheid.

Sociaal domein | PGB-bestedingen

De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft – net als in voorgaande jaren – bij deze PGB-verantwoordingen voor Jeugd en Wmo over 2021 een controleverklaring met beperking verstrekt. De PGB-bestedingen over 2022 bedragen circa € 3,8 miljoen (2021: circa € 4,6 miljoen).

Vanaf 2019 verricht u inzake de prestatielevering van de PGB-bestedingen aanvullende interne controles. Daarbij moet worden opgemerkt dat u uitgebreide controles (waaronder detailcontroles) uitvoert en dat u op basis hiervan tot de conclusie komt dat er geen onzekerheden resteren ten aanzien van de prestatielevering.

Overlopende posten

Tijdens de controle van de overlopende activa en passiva hebben wij geconstateerd dat de dossiervorming, en de onderbouwing in de vorm van brondocumenten, tijdsintensief zijn voor de gemeente Maastricht. Dit heeft mede gezorgd voor een intensief controleproces rondom deze jaarrekeningposten. Wij hebben onze bevindingen gedurende de controle met u besproken, op basis waarvan de ambtelijke organisatie onderkent dat de onderbouwingen ten behoeve van het accountantscontrole dossier, moeten worden verbeterd. Wij vragen de aandacht van de ambtelijke organisatie voor het in 2023, vóór het opmaken van de jaarstukken, analyseren van de overlopende posten, waarbij deze aan een nadere controle worden onderworpen. Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole over boekjaar 2023 zien wij graag verbeteringen in het uitvoeren van de kwaliteitstoets op de aangeleverde onderbouwingen. Zo kan de controle op dit onderdeel efficiënter verlopen.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze controle

Fraude, integriteit en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling van het risico op materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van de wet- en regelgeving

Tijdens onze controle vragen wij u jaarlijks om ons inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking bevat als gevolg van fraude of het niet naleven van de wet- en regelgeving (corporate compliance).

Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken. In 2022 en begin 2023 heeft u de frauderisicoanalyse geactualiseerd en zijn waar nodig de risico's gespecificeerd. Tevens heeft u hier interne-beheersingsmaatregelen aan gekoppeld. Wij adviseren u dit proces tot een jaarlijks onderdeel van uw P&C-cyclus te maken, zodat eventuele nieuwe risico's tijdig worden gesignaleerd. Volledigheidshalve vermelden wij dat wij geen signalen van (het vermoeden van) fraude hebben ontvangen gedurende onze controle.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college van burgemeester en wethouders, inclusief het invoeren en onderhouden van interne-beheersingsmaatregelen ten behoeve van de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat er sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute, mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens doorspreken met uw organisatie. Wij hebben op basis van onze controle en naar aanleiding van deze besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd.

Naleving van de Europese aanbestedingsregels

Gemeenten moeten opdrachten boven een jaarlijks door de Europese Commissie vast te stellen drempelwaarde Europees aanbesteden.

In het kader van de jaarrekeningcontrole heeft uw ambtelijke organisatie een spendanalyse voorbereid, waarbij op basis van de onderliggende contracten, de in voorgaande jaren uitgevoerde controles, en de bij interne juristen ingewonnen adviezen, is getoetst of over 2022 de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn nageleefd. Vervolgens voert uw afdeling Concernzaken hierop een interne controle uit.

Op basis van onze volledig gegevensgerichte controlewerkzaamheden – waarbij wij zoveel mogelijk gebruik hebben gemaakt van de intern voorbereide analyse, de interne controle, en daarbij verzamelde documentatie – concluderen wij dat er over 2022 sprake is van een aantal afwijkingen van de aanbestedingsrichtlijnen, voor een totaalbedrag van circa € 2,4 miljoen (2021: € 2,4 miljoen). Hiervan heeft een bedrag van € 1,2 miljoen betrekking op fouten die doorwerken vanuit voorgaande jaren. Wij stellen vast dat de geconstateerde fout in de Europese aanbestedingen is afgenomen ten opzichte van vorig jaar, maar dat dit, als gevolg van het aantal en de omvang van de onrechtmatigheden, een blijvend aandachtspunt vormt voor de interne beheersing.

Er zijn in 2021 en 2022 diverse verbeteracties ingezet, die waren gericht op het naleven van de Europese aanbestedingsrichtlijnen, en er zijn controlewerkzaamheden uitgevoerd op de vanuit het boekjaar 2021 doorwerkende onrechtmatigheden. Verder zijn er een spendanalyse en detailcontroles verricht. Op basis van deze combinatie van interne-beheersmaatregelen en controles zien wij een afname van het aantal fouten. Wij stellen daarnaast vast dat er voor boekjaar 2023 acties zijn ondernomen om deze fouten te mitigeren, zoals het aanschaffen van een contractenadministratie met een signaalfunctie en het werken met een centraal inkoopbureau. Wij dringen aan op het doorvoeren van verbeteringen, vanwege de al vele jaren optredende fouten rondom het inhuren van externe medewerkers. Ook adviseren wij u dringend om de huidige niet-rechtmatige contracten nader te analyseren om ervoor zorg te dragen dat de geconstateerde onrechtmatigheden voorkomen kunnen worden.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze controle

Naleving van de Europese aanbestedingsregels

Wij hebben de geconstateerde fouten met het management besproken. Hieruit blijkt het volgende stappenplan voor de voor boekjaar 2023 te treffen maatregelen:

- Het invoeren van een contractenregister (als onderdeel van de applicatie Merzell Source to Contract).
- Het oprichten van een centraal inkoopbureau.
- Het invoeren van het drielijnenmodel. Dit wordt gemonitord door het nieuwe team Concerncontrol. Hierdoor beschikt de gemeente over een interne controlefunctie.
- Het meerjarig in één bronbestand bijhouden van de antwoorden aan de accountant op vragen over deze interne controle.
- Het instellen van een monitorfunctie in het GMT, met als doel het periodiek doorvoeren van verbeteringen in het proces/de controle.

Ondanks de getroffen maatregelen kan uw gemeente in de praktijk, vanwege de complexiteit van de materie en de regelgeving, in combinatie met de hoeveelheid bij dit proces betrokken personen, relatief gemakkelijk een verkeerde aanbestedingsprocedure kiezen. Hierdoor blijft de repressieve controle door uw afdeling Concernzaken van belang. Daarbij moet de afdeling Concernzaken in ieder geval expliciet nagaan of een opdracht via de juiste procedure 'in de markt' is gezet. In dat kader verwijzen ook naar onze recente managementletters. Wij dringen bij u aan op het inrichten van preventieve beheersingsmaatregelen rondom het doen van inkopen en de daarbij horende aanbestedingen.

IT-systemen

De gemeente maakt in belangrijke mate gebruik van zogeheten 'legacy-' (ofwel: verouderde) systemen. In het kader van onze controle hebben wij, in lijn met de SDO-notitie "Uitvoering van de controle op aanbestedingsrechtmatigheid bij de jaarrekeningcontrole van decentrale overheden", om een standpunt gevraagd ten aanzien deze systemen. Wij concluderen op basis van uw standpunt dat de opdrachten niet (opnieuw) Europees zijn aanbesteed, op grond van de volgende motivaties:

- Wanneer er gewerkt moet worden met een alternatief systeem (voor zover er een vergelijkbaar systeem bestaat), zou er een compleet nieuwe omgeving moeten worden gebouwd, waaraan substantiële extra kosten zijn verbonden, terwijl er sprake zou zijn van substantiële desinvesteringen (uitzonderingsclausule art. 2.32 Aanbestedingswet).

U doet onderzoek naar het (structureel) vervangen van de legacysystemen en werkt aan een vervangingsstrategie.

- U heeft in enkele individuele gevallen een marktverkenning of een nieuwe aanbesteding uitgevoerd.

Omdat sprake is van een juridisch complexe situatie, hoeven wij de IT-contracten op grond van de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV vooralsnog niet in ons oordeel te betrekken. Wij adviseren u om in het komende jaar externe juridische expertise in te schakelen, om op basis van de kennis van specialisten een uitspraak te kunnen doen over deze casuïstiek.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze controle

Overige bevindingen

Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden in de SiSa-bijlage geconstateerd

De procedure die uw gemeente moet naleven bij het aanleveren van de bestanden aan het CBS is ten opzichte van vorig jaar niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien de SiSa-documenten aan het CBS aan te leveren.

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2022. Hierbij controleren en evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren).

Wij constateren dat de Rijksoverheid eind 2022 en begin 2023 wederom veel nieuwe SiSa-regelingen in het leven heeft geroepen. Bij uw gemeente heeft dit geleid tot in totaal 43 SiSa-regelingen. De toename van het aantal SiSa-regelingen en de (ver)late communicatie hierover vanuit de Rijksoverheid hebben geleid tot een extra druk en tijdbesteding met betrekking tot zowel het opstel- als het controleproces van de jaarrekening. Desondanks is de controle van de SiSa-bijlage tijdig afgerond.

Wij benadrukken dat u zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij volledigheidshalve wel bij uw organisatie nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U hebt deze aanpak aan ons bevestigd.

De (verplichte) tabel met fouten en onzekerheden inzake de SiSa-bijlage is opgenomen in bijlage B van dit accountantsverslag. Tijdens de controle hebben wij geen niet-gecorrigeerde financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.

Wet normering topinkomens

Tijdens de jaarrekeningcontrole hebben wij de naleving van de voorschriften met betrekking tot de Wet normering topinkomens (verder: de WNT) beoordeeld. De maximale bezoldiging voor topfunctionarissen van een gemeente bedraagt over boekjaar 2022 € 216.000. Voor de gemeente Maastricht geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Op grond hiervan concluderen wij dat de bezoldigingen van de gemeentesecretaris en de griffier voldoen aan de WNT. In 2022 zijn er geen ontslagvergoedingen aan topfunctionarissen uitgekeerd die een weerslag hebben op de WNT-verantwoording. De bezoldigingen van de topfunctionarissen zijn op een toereikende wijze in de jaarrekening toegelicht. Daarnaast dienen gemeenten de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief - mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan - ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000. In 2022 hebben wij geen overschrijdingen van de grensbedragen voor topfunctionarissen en overige medewerkers geconstateerd.

Wel stellen wij vast dat de gemeente geen zichtbare controle uitvoert op de in het Controleprotocol WNT 2022 benoemde interne-beheersingsmaatregelen. Wij vragen uw aandacht voor het zichtbaar en expliciet documenteren hiervan.

Interne beheersing

Interne beheersing

De belangrijkste bevindingen inzake de interne beheersing op basis van de controle van het boekjaar 2022

Geen significante tekortkomingen in de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2022 een interim-controle uitgevoerd.

Deze interim-controle was gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle van de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze boardletter. Wij hebben geen onvervangbare of significante tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd.

Het college heeft de kaders voor de rechtmatigheidsverantwoording in concept opgesteld. Deze zijn noodzakelijk voor het verder invullen van de taken die horen bij de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast heeft de gemeente de materiële processen en de bijbehorende beheersmaatregelen in Engage vastgelegd. In Key2Control heeft de gemeente het interne-controleplan opgenomen, waarin de verdere interne-controlewerkzaamheden zijn uitgewerkt.

Tot slot constateren wij dat de interne controles inzake de verhuuropbrengsten, aanbestedingen en grond-exploitaties alsnog op de reguliere wijze zijn uitgevoerd.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving verdienen aanvullende aandacht

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is vanuit dit oogpunt niet direct gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en/of de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Onze adviezen hebben betrekking op die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen. Voor de inhoudelijke bevindingen verwijzen wij u graag naar de eerdergenoemde boardletter.

Cyberrisico's

Cyber is een onlosmakelijk onderdeel geworden van onze samenleving. Dagelijks werken we met digitale oplossingen, zowel privé als zakelijk. Door het gebruik van internet, interne netwerken en bedrijfsapplicaties hebben alle organisaties, ongeacht hun omvang, te maken met aan cyber gerelateerde risico's, zoals cybercrime. Als cyberrisico's zich voordoen, kunnen deze een (significante) impact hebben op de financiële systemen, op de interne-beheersingsmaatregelen, en op de jaarrekeningcontrole. Daarnaast kunnen deze risico's leiden tot reputatie- en imagoschade voor uw organisatie.

Aangezien iedere organisatie waardevolle informatie heeft te verliezen of ernstige schade kan lijden als de IT-infrastructuur (tijdelijk) niet meer beschikbaar is, benadrukken wij het belang van een cyberrisicoanalyse als vast onderdeel van het interne-controlesysteem dat erop is gericht bedrijfsrisico's te onderkennen, het belang en de waarschijnlijkheid daarvan in te schatten, en de interne beheersing daarop toe te spitsen.

Tijdens de gevoerde gesprekken heeft het management aangegeven zich bewust te zijn van cyberrisico's en zijn er voorbeelden gegeven van de manier waarop men deze beheerst, zoals het periodiek laten uitvoeren van zogenaamde 'penetratietesten' (een toets van een of meer computersystemen op kwetsbaarheden, waarbij deze kwetsbaarheden ook werkelijk gebruikt worden om in deze systemen in te breken).

Digitalisering proces personele mutaties

Er is sprake van het in AFAS digitaliseren van het primaire proces rondom de personele mutaties per 1 januari 2023. Dit noodzaakt de gemeente om een IT-audit te laten uitvoeren op dit systeem. In deze IT-audit worden de in AFAS gedigitaliseerde beheersmaatregelen aan nadere controle onderworpen en kan een uitspraak worden gedaan over de betrouwbaarheid van de output (cijfers) uit dit systeem. Dit is noodzakelijk om voor de accountantscontrole over het boekjaar 2023 een oordeel over de personele mutaties te kunnen vormen.

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Samenvatting van overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties

Onze communicatie met het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Wij ontvingen ten tijde van het definitief afronden van onze controle van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maastricht een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening.

Geen meningsverschil met het college en het ambtelijk management, of beperking in de reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen tijdens het uitvoeren van onze controle.

Naar onze mening is ons tijdens het uitvoeren van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van alle niet-gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie.

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	€ 0	€ 0
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	€ 0	€ 0
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	€ 0	€ 0
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten	€ 0	€ 0
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding, Fido, etc.)	€ 2.382.000	€ 0
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	€ 0	€ 0
Overige rechtmatigheidsfouten	€ 0	€ 0
Totaal rechtmatigheidsfouten	€ 2.382.000	€ 0

- Het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid is opgenomen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018, het Addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 en 2022, en het normenkader rechtmatigheid 2022, dat op 20 december 2022 is vastgesteld door de gemeenteraad.
- Wij ontvangen bij het definitief afronden van onze controle van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maastricht een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening, waarin het college het bovenstaande bevestigt. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde, en daardoor niet-gecorrigeerde, afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college van burgemeester en wethouders heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A2 - Gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van alle gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie.

Aard van de controleverschillen	Bedrag
Ten onrechte is een nog te betalen bedrag inzake waterschade opgenomen	€ 462.000
Positieve boekwaarde bij de materiële vaste activa die ten onrechte niet verminderd is op de overlopende post	€ 1.800.000
Te lage vordering inzake het project Stedelijke Ontwikkeling	€ 2.343.000
Onterecht een verplichting als gevolg van een grondverkoop in een bestemmingsreserve gestort	€ 809.000
Verskillende herrubriceringen	PM

- Het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid is opgenomen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018, het Addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 en 2022, en het normenkader rechtmatigheid 2022, dat op 20 december 2022 is vastgesteld door de gemeenteraad.
- Wij ontvangen bij het definitief afronden van onze controle van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maastricht een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening, waarin het college het bovenstaande bevestigt. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde, en daardoor niet-gecorrigeerde, afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college van burgemeester en wethouders heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A3 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van alle onzekerheden in de controle, groter dan de rapporteringstolerantie.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Onzekerheid oude jaren Jeugdwet	€ 851.000	€ 851.000
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole	€ 851.000	€ 851.000
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid	€ 0	€ 0
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding, Fido, etc.)	€ 0	€ 0
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	€ 0	€ 0
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	€ 0	€ 0
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole	€ 851.000	€ 851.000

- Het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid is opgenomen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018, het Addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 en 2022 en het normenkader rechtmatigheid 2022, dat op 20 december 2022 is vastgesteld door de gemeenteraad.
- Wij ontvangen bij het definitief afronden van onze controle van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maastricht een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening waarin het college het bovenstaande bevestigt. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde, en daardoor niet-gecorrigeerde, afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college van burgemeester en wethouders heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A4 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren, om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening.

De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
N.v.t.		

Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2022

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2022, en over de fouten en onzekerheden betreffende de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen.

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening is als volgt:

- Getrouwheidsoordeel: goedkeurend
- Rechtmatigheidsoordeel: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of er, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

SiSa-code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
A5	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme	N.v.t.	€ 0	
A8	Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten i.v.m. het treffen van maatregelen criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2021 en 2022	N.v.t.	€ 0	
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	€ 0	
A15	Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten in verband met het treffen van maatregelen ter vermindering van overlast en criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2022 en 2023	N.v.t.	€ 0	
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	N.v.t.	€ 0	
A18B	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	€ 0	
A9	Regeling specifieke uitkering Gemeente in verband met de versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme 2021	N.v.t.	€ 0	
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	N.v.t.	€ 0	
C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	N.v.t.	€ 0	
C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	N.v.t.	€ 0	
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	N.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2022

Vervolg van de tabel met bevindingen controle SiSa-bijlage 2022:

SiSa-code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal				€ 0
C47	Volkshuisvestingsfonds	N.v.t.		€ 0
C55	Aanpak energiearmoede	N.v.t.		€ 0
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	N.v.t.		€ 0
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	N.v.t.		€ 0
C79	Specifieke uitkering bevolkingsdaling	N.v.t.		€ 0
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	N.v.t.		€ 0
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	N.v.t.		€ 0
D21	Specifieke uitkering impuls jongerencultuur	N.v.t.		€ 0
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	N.v.t.		€ 0
E10B	Regeling specifieke uitkering snelfietsroutes (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.		€ 0
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	N.v.t.		€ 0
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.		€ 0
E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027	N.v.t.		€ 0
E56B	Regeling specifieke uitkering doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2021 (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.		€ 0
E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	N.v.t.		€ 0
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	N.v.t.		€ 0
E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelininstallaties	N.v.t.		€ 0
F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals	N.v.t.		€ 0
Subtotaal				€ 0

Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2022

Vervolg van de tabel met bevindingen controle SiSa-bijlage 2022:

SiSa-code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal			€ 0	
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2020 -Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2020 -Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2020 -Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vanaf 2020 -Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2022	N.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2022

Vervolg van de tabel met bevindingen controle SiSa-bijlage 2022:

SiSa-code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal				€ 0
G10	Wet inburgering_ gemeentedeel 2022	N.v.t.		€ 0
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T_ gemeentedeel 2022	N.v.t.		€ 0
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T_ gemeentedeel 2022	N.v.t.		€ 0
G13	Besteding/baten onderwijsroute_ gemeentedeel 2022	N.v.t.		€ 0
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2022	N.v.t.		€ 0
H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	N.v.t.		€ 0
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.		€ 0
H7	Regeling specifieke uitkering aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling	N.v.t.		€ 0
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	N.v.t.		€ 0
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	N.v.t.		€ 0
H22	Regeling specifieke uitkering regionaal projectleider aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022	N.v.t.		€ 0
H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	N.v.t.		€ 0
Subtotaal				€ 0

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Maastricht

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)', en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Maastricht in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.

- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of er sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde 'onafhankelijkheids-evaluatie'), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd als er sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de gemeente Maastricht te rouleren.

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Maastricht

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Maastricht

Wij hebben een evaluatie gemaakt van de persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Tijdens deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam, heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of aan een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte organisatie”). DTTL (hierna ook te noemen “Deloitte Global”) haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichtingen of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteit is aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belasting- en juridische diensten, consulting, financial advisory, and risk advisory diensten aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op zijn meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 345.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.